

koji pod stolom leži. Ov si je mislil, kak bi to moglo biti, pak si je kupil tu curicu, metnul v jednu škatulicu i peneze kraj nje i tak po vodi pustil. Ovo je jeden mlinar opazil, škatulicu vlovil i dete z penezi našel. Imel je vnogo dece, ipak je i ovo dete odhranjival tak dugo dok je bilo sedem let staro. Onda je on isti sin došel k ovomu melinu i videči decu gde se igraju prosil je da bi mu dala vode. Saki dečko i saka puca rekla je da neče donesti vode, a ova curica priskoči k njemu i donese mu vode. Kad se je napil prosil je da mu naj po glavi išče. Ona je k tomu privolila i kad je več dugo iskala, rekla je da naj vezda on nji išče. Kak je on nji počel iskati, videl je ono znamenje na vratu koji ji je on načinil kad ju je po vodi pustil. Prestrašil se je i molil mlinara da mu naj prodá ovu curicu. Mlinar mu je prodal, a ov ju je odpelal svojim starešem i več ni hodil prosit, neg se je za nekuliko let zaručil ž njum in rekel da naj pazi na ov prsten, kajti ako ga ne bu imela kad se budu zdavali, da ju bude pri oltaru vubil. Dogodi se da su išli ovi dva na šetnju pak ji on veli da si naj sedne i naj mu išče po glavi. Ona je to učinila a on je nji metnul med nedra ruku i tam prstena našel, zel ga je i hitil vu vodu. Kad su se več šteli zdati rekel ji je da naj pazi na prsten i pital ju je navek, jeli ga ima. Ona je pak navek govorila da ga ima. Kad je pak ovo vreme dospelo i su 'se več priredili, dojde jeden ribič i veli služkinjam da one 'se več priredjeno imaju, samo jim ribe fale. One su kupile ribe i počele su snažiti. Ve dojde ova mladenka v kuhinju i počne ribja čreva ruliti i kak je od tretje ribe zdruzgala, izpal je prsten. Ona ga je pograbila i odišla z mužem vu cirkvu. Kad su pred oltarom klečali i pop od njih prstene zahteval, dá on svojega i nji reče da naj i ona svojega dá. Ona je mam dala i tak su se zdali, kak jim je bilo sudjeno, pak su onda pošteno živeli.

Ozir po svetu.

Zamorci v Afriki na polnočni strani.

Iz nemškega potopisa.

Že nekaj stoletij hodijo mavriške karavane, posebno iz Maroke, dalječ v Afriko, kjer z menjo, zvijačo ali siloma dokaj zamorcov nalové in jih doma, v malo Azijo in Turčijo prodajajo. Arapinci unstran Atlasa vedno zamorce napadajo, da si sužnih nalové. Včasih njih knezi cele trume ljudi naberó, gredó nad zamorce, in po več vasí na enkrat odpeljejo. To pa tako-le delajo:

Nekaj ur od vasí, nad katero mislijo planiti, se ustavijo; po polnoči je že truma pokonci, in gré, le nektere pri ležišču in velbljudih pustivši, proti vasi, okoli ktere se ustopijo. Ko se dan napoči, plane truma v vas, in polovi prestrašene prebivavce ter jih pošlje do ležišča. Kdor skuša uteči, ga pri tej priči ustrelé, da bi v bližnji vasi novice ne naznanil. Tako nalové v malo urah več sto zamorcov, in potem še velbljude, vole in kar je koli kaj vreduega med se razdelé. Četertina plena je knezova, vse drugo tako razdelé, da peš vojak enega sužnega, jezdec pa dva dobí. Vsak sme zamorcov naloviti, kolikor jih more, samo da četertino knezu dá. Večidel plen koj razdelé, vsak pelje svojo robo seboj.

Ko lov zamorcov mine, jih čaka še večje terpljenje, namreč dolga pot skoz puščave, včasih po 100 in še več milj. Vsako leto jih truda, bolezní, lakote, žeje in vročega vetra, ki droben pesek nese, veliko pomerje. Leta 1805 je šla karavana iz Tombuktu v Tafilelt; na navadni postaji, kjer nikoli vode manjkalo ni, ne dobí vode, in cela karavana, bilo je okoli 2000 oseb in 1800 velbljudov, revno pogine. Včasih se znosijo roparji, če imajo na poti v slabem vremenu dosti prestatí, nad nedolžnimi zamorci. Tako Mukni iz Feca, ki je mesto Kanem napadel, sožgal in prebivavce seboj peljal. Nazaj gredé začne veter vleči, in tri dni ne-

prenehoma tako vleče, da veliko sužnjih pomerje; njegovi ljudje se tako prestrašijo, da zaidejo. Mukni terpi tri dni, in ko veter le ne neha vleči, zapové vse zamorce, bilo jih je 300, posekati. To se naglo zgodí. Take hudobije so tam v Afriki domá. Žene in deklice, ktere ne morejo karavane dohajati, dajo v pesku umirati, otročiče pa, ki še ne morejo od dateljnov in vode živeti, pomečejo divji zverini, da jih sterga.

Zvečer, ko se karavana ustavi, se lepotičijo zamorke z lepotijami, ki so jih od doma prinesle, ali pa s kamnjem, ktero po potu nabirajo; se spravijo vkupaj, in prepevajo različne pesmi. Možaki so pa vsi drugačni. Dokler jih preganjajo in so še domá, so kaj zviti in urni, da uidejo sili. Ko pa začnejo po neizmernih pušavah iti, jim vpade serce, so žalostni in hočejo obupati. To pa le toliko časa terpi, dokler se ne navadijo novega življenja; potem so zvesti in pridni služabniki. Se ve da je tudi tatov med njimi; vsi pa, kadar so jezni, so maševanja željni in neprijazni. Sužnji pa tudi niso vsi enaki. Prebivavci Kangarski so sila sirovi; imajo nizko čelo, velike ustnice, debele lica, potlačene nose, in govoré, da se komaj zastopijo. Prebivavci v Havsi so zviti, urni, živih černih očí; na obrazu se jim bere duševna moč. To je dvoje razločnih plemen; zato je pa tudi cena njih na sejmu razločna.

Roparji pridši nazaj prodajajo zamorce, četertino dajo knezu. Če kupi posestnik sam zamorca, mora četertino denarja (gledé na ceno sužnega) knezu odrajtati. Na to se nič ne gleda, ali se oče sém, mati tjé, otroci, bratje in sestre kam drugam prodajo, in včasih je jok in stok, ki bi mogel skale omečiti. Posebno hudo se pa sužnjim ne godí; redko so tepeni; velika prijaznost vlada včasih med gospodom in sužnjimi. Čez 8 do 9 let postanejo prosti, ker vestni moslem jih ima kot služabnike, in jih za toliko kupi, kolikor bi ta čas služabnik sploh zaslužil. Če se naučí zamorec brati in če enmalo koran ume, ima nekake pravice do prostosti, in če gospod čaka in ga ne oprostí, ga opominjajo prijatli in znanci, ker je to dobro delo pri njih. Veliko jih tudi oprosté, kadar gospodar umerje. Ti ostanejo v novi deželi.

Politične zadeve prostih zamorcov niso nič kaj drugačne memo Mavrov; samo to, da se poturčijo, kar je sploh navada, ker prav za prav nobene vere nimajo. Potem opravljajo visoke službe, posebno jih rabijo v vojskah, ker so gibčni in pogumni.

Več zamorcov je v Maroki, kamor jih je Mulej Ismail navozil, da bi tako po kugi in neusmiljenosti svoji zapušene kraje obljudil. Naselili so se po vaseh, ktere so jim zidali, in so dobili dosti zemlje in drugega potrebnega poverh. Ker je vedil Ismail, da ga njegovi podložniki čertijo, se je hotel tem novim naseljencom, katerih pogumnost in pridnost mu je bila znana, prikupiti, vedši, da so oni vselej tistega ljubili, ki jim je največ dajal. Nasledniki Ismailovi pa niso za njim hodili; bili so jim zamorski vojaki sitni tako, da so jih razpustili in nazaj v domače kraje tirali. Služijo pa še vedno kot vojaki, in car njih jim največ zaupa.

J. F. Št.

Dopisi.

Iz Gorice 20. sušca. Fr. Z. — Dajte, mile nam „Novice“, natisniti sledečih par besedic dragim primorskim našim bratom v prevdarek. Čas je, da si ne skrivamo ničesa, kar utegne biti v prid nam in našim zanamcom, da obernemo pozor na mnogoverstne okolišine, ki overajo ali pospešujejo blagor naš, in da napnemo vse svoje moči za drago domačijo, za mili materni jezik. Torej povejmo si brez strahú resnico, in delajmo marljivo za narod svoj. Po tem bodo tudi naši sosedje Neslovenci spoznali, da jezik, za kterege povzdigo in omiko se jih toliko trudi, ne more biti brez cene in ni nevažen ali nepotreben. Viditi pa mlačnost